

Familia de „Stoika” a fost și este foarte puțin cunoscută în prezent. Pe lângă faptul că nu au dorit ori s-au abținut să apară în prim-planul politicii/ societății românești, din varii motive, se poate pune și o altă problemă. De ce alții, cei cu care au lucrat, cei din urmă având privilegiile de pe urma lor, au fost salvați unii dintre viitorii exegeți români chiar de la moarte, s-au folosit de valorile create de „STOIKA” dar în viața lor activă nu i-au pomenit niciodată. Cel mai adesea nici postum. La mijloc este vorba de caracter. S-au „agățat” de ai noștri, atunci când le era rău și i-au părăsit în momentul în care ei, cei deveniți peste timp celebri, puteau să pună o bornă de recunoștință și numai, asupra parcursului strămoșilor mei; dar n’au făcut-o și de ce? Este cât se poate de comod precum și în prezent să te servești de cineva carismatic, poate puternic la un moment dat ca apoi să-i dai cu piciorul când consideri că nu mai ai nevoie de el. Regretabil dar adevărat. FLORIAN LAURENȚIU STOICA (STOIKA)

„Fii lui Dumnezeu,
văzând pe fetele oamenilor
că sunt frumoase,
le luară de soție,
din care le născură
cei mai puternici și frunțași
ai pământului”.
(Moise VI, 2-4)

Între cele mai însemnate izvoare istorice ajutătoare, se numără, datele genealogice și în egală măsură cele heraldice.

Biblia, Evangheliile, Sinaxariile și alte cărți bisericești au partea lor de contribuție spre a întregi imaginea unei secvențe istorice ce se vrea studiată.

Poeții epici ai clasicității deduc o anume noțiune din zeii olimpici precum: familiile politicianilor romani din triburile primitive, Ramnes, Titiea și Luceres. Alții își găsesc originea - după căderea vechiului Imperiu Roman - la obturația imperiului lui Carol cel Mare. Tacit scrie despre germani: Reges ex nobilitate sumunt. Cu expedițiile cruciate începe heraldica modernă. Sistemul feudal al Europei occidentale constrângea familiile aristocratice să țină continuitatea neîntreruptă a descendenților lor, spre a face deducția nobleții. La fel și stătuțelele peninsulei Balcanice, boierimea romană fu înlocuită prin arhontologia bizantină. La 1848 sunt arse în piata publică registrele

arhontologice (la noi niște licrii regii). Constituția modernă a țării șterse privilegiile de caste și titlaturile de noblețe.

Principele de Topeldo (în Ungaria) care apucase de timpuriu pe calapodul statelor catolice din Occident, de teama atâtor autohtoni ce le disputau întâietatea istorică, își reînnoiau documentele de posesiune și succesiune cu mare ingeniozitate (și în egală măsură cu meticulozitate n. red.). Vechii cronicari și istoriografi unguri: Anonymus Balae Regis Notarios din secolul al XII-lea, Keza secolul al XIII-lea, Turoczy din secolul al XV-lea, merg cu deducții naționale și până la cele 108 neamuri, sub care se zice că a fost împărțită ginta maghiară cutezând a se sui pe scara genealogică până la marele vânător Nimrod și menajeria arcei lui Noe. Așa era spiritul vremii pe atunci. Scăpată teafără de peripețiile potopului, nu e vina lor că antropologia nu ține socoteală de ei.

Un mare genealog maghiar Naghy Ivan în volumul său Maghyarszag – Cszaladani vol al XII-lea pag. 368 scrie: cele mai vechi ale patrii noastre, în general luate, abea pot trece peste secolul al XII-lea și al XIII-lea cu documente autentice spre a dovedi serii neîntrerupte ale generații lor; restul sunt scornituri poetice ale timpului mai recent. Poezia nu limpezește întunericul trecutului ci-l îndesește mai mult, îngreunând cercetările. Naghy Ivan se folosește în grandioasa lucrare genealogică de: stematografie, de publicațiile lui Lehoczka, colecția genealogică a lui Wagner, Historia generală a lui Mikolov, Erdely herezideus czaladai de Kovar, Almanahurile de Gotha, manuscriptele și arhivele publice private.

Nu vanitatea de a figura cu titluri, azi lumea pe acestea nu pune nicio greutate, ori a le glorifica în sinea lor castele și privilegiile ce și-au trăit traiul și și-au mâncat mălaiul, ci interesează doar pur și simplu doar descoperirea adevărului istoric, despre un trecut interesant de cunoscut. Alături de maghiari sunt și fruntași români, ce au luat parte la evenimente, la fapte, au primit beneficii, donații de moșii și privilegii de noblețe.

Pe lângă documente istorice, cuvinte din bătrâni, monumente și tradiții, povești și anecdote, arii, costume, datinile de tot felul etc nu pot fi uitați adevărații cărturari români precum Gheorghe Șincai, Timotei Cipariu, Ștefan Moldoveanu, Hurmuzachi.

D. I. Pușcariu, le cere de la toți arhierii români de ambele confesiuni să cerceteze documentele din arhivele din Sibiu și apoi de la Academie, unde a lucrat neîntrerupe între anii 1862-1882.

D. I. Pușcariu, arată că Ștefan Moldoveanu, aduce din arhiva contelui Iosif Kemey, din Transilvania din anii 1868-1874, un bogat material cu privire la Krezintele districtelor valahe, ale ținuturilor ardelene și ungurene, descoperire surprinzătoare a lui Fr. Pesty cu privire la Banatul Severinului și monumentelor pentru istoria Făgărașului, publicate mai întâi în (revista n. red.) Columna lui Traian, septembrie 1885 - București de Nicolae Densusianu, apoi în colecția Hansoki și Barițiu.

Răsfoind materialul primelor două volume ale lui Ioan Pușcariu, a transcrierilor din anul 1812, or. Exule din diverse colecții, am aflat și eu câteva date însemnate genealogice ale familiei mele ce mă socot dator a le da la lumină în mod separat.

M-am izbit de greutatea că numai în diferite timpuri, dar chiar în aceeași Diplomă se găsesc nume proprii în mai multe chipuri precum: Stan, Ztaan, Stojka, Ztoyca, Strîmbul, Ztrimbul, Sinca, Synka etc, precum și incidentul că mai mulți membri dintr-o familie - din aceeași familie - depărtându-se prin căsătorii de vatra natală, împărțindu-le prin toate zonele ca funcționari civili, bisericesti și militari pe unde și-au moștenit și documente de noblețe și au schimbat numai modul de scriere, dar au reținut numai porecla titularului.

De exemplu din Pop de Lemeny, a ajuns Lemeny, din Pop de Romacza a rămas numai Romaczay, din Stoika de Alzo-Venicze, numai Venezei.

Iată de se află în Pușcariu vol. I, pag. 159. Stojka de Alzo Venicze. Familia aceasta, cea mai lătită în Veneția Inferioară, din ținutul Făgărașului, e una din cele mai vechi, care a avut chrisoave încă din vechii voveozi ai Valahiei ca duci de Făgăraș și Omlaș.

Hurmuzachi în vol. II/ 2, pag. 542 arată că această familie se trage din Lipova (prin înrâurire cu familia Mone) unde Ztoyka Stephannu a fost jude și vevod de Caransebeș, încă din secolul al XVI-lea - 1505, când stabilit în Veneția de Jos, unde a primit moșii întinse prin înrâurirea cu familia Mone (Monia, Monya de Alzo Venicze 1449).

Familia Mone a avut mai multe ramuri. Unul are pergamentul în litere donaționale date de Catherina Branderburgica cu data Fogarat (Făgăraș n. red) 28 mai 1630. Altul, literă conformatorie de la Gabriel Bethlen la 1616. Al treilea ram, are litere privilegiate de la Rakoczi, datat la 18 septembrie 1632 (Chișinău). Al patrulea ram, produce literă nouă de la baroana Anca Bornemisza la 22 martie 1669 (Făgăraș). Altă ramură are diplomă de la Michael Apafi dată la 6 august 1689 la Radurth și în fine o ramură a primit inscripția de noblețe pe armură și pe scut, o sabie în mână de la Carol al VI-lea la 1718. (Vezi Columna lui Traian 1882, pag. 567 și 1883 p. I-a, 9-a și 174, după Comunicările lui Pușcariu lui D. Densusianu).

CEZAR STOIKA

Toate aceste înșiriri de date și documente atestă o dată în plus că bogata și la propriu și la figurat familie de Stoika, a avut pe lângă perenitatea ei istorică indiscutabilă și o recunoaștere evidentă a conducătorilor din acele timpuri istorice, indiscutabil legată de valoarea lor ca figuri proeminente în arealul politic de atunci dar și prin virtuțile lor militare și de buni organizatori.

Așa cum am arătat primul Stoika de la care începe genealogia continuă a familiei a fost Stojka

Stephannus fiind totdeauna în fruntea pomelnicului neamului nostru.

Diploma de înnobilare poartă data de 13 februarie 1649

Iată conținutul ei tradus de regretatul latinist Dan Slușanschi.

1649 februarie 13 Alba Iulia

PRINCIPELE TRANSILVANIEI GHEORGHE RAKOCZY AL II-LEA trece în rândul nobililor pe ȘTEFAN STOIKA, iobag din Veneția de Jos, districtul Făgăraș, pentru „credința și credincioasele slujbe” dovedite ale acestuia.

Noi, GHEORGHE RAKOCZY, prin mila lui Dumnezeu Principe al Transilvaniei, Stăpânitor al părților Regatului Ungariei și Comite al Secuilor, încredințăm spre amintire prin prezenta (diploma) 1), dându-le de știre tuturor acelora cărora li se cuvine, că NOI, atât la deosebita intervenție, anume întreprinsă de câțiva credincioși Domni Consilieri ai noștri, cât și (înșine), luând în considerare și apreciind credința și credincioasele slujbe ale sîrguinciosului ȘTEFAN STOIKA de Veneția, pe care el însuși ni le-a dovedit și îndeplinit, nouă și acestui Principat 2) al nostru, al Transilvaniei, din suflet, cu cel mai mare zel și alături de noi, ca nesămuit credincios al nostru (împuternicit) al Comitetului Comitatului Cetății Alba, drept Căpitan suprem al strajii cetății din districtul Făgărașului și al trupelor călări și drept (comandant) general al tuturor trupelor campestre, precum și drept Consilier intim, în toate prilejurile, după starea locurilor și a vremurilor ce au fost încredințate fidelității și hărniciei lui (ȘTEFAN STOIKA), îndeplinite cu promptitudine din tot sufletul său și pe care promite și făgăduiește că le va dovedi și îndeplini și în viitor, am socotit așa dar că se cuvine să-l (scoatem) pe ȘTEFAN STOIKA din starea și condițiunea iobăgească în care s-a născut și existat până acum, printr-o favoare deosebită în (virtutea) puterii noastre princiare și să-l numărăm, cuprindem, ridicăm și înscriem în alaiul și numărul adevăraților și neîndoielnicilor nobili ai Principatului nostru al Transilvaniei și al Părților ungurești, anexate la acesta, precum îl și numărăm, cuprindem, ridicăm și înscriem prin prezenta patentă 3) de favoare, dispunând expres, că de acum înainte, neîncetat de-a lungul vremurilor (ce vor urma), același ȘTEFAN STOIKA și toți moștenitorii și urmașii lui din ambele sexe să aibă a fi socotiți și considerați drept nobili iar ca semn al unei astfel de adevărate și desăvârșite nobilități a lor (să aibă) aceste arme sau însemne ale lor de nobilitate: un scut ridicat militărește 4), de culoare celestială (azurie), în al cărui câmp sau arie (se vede) un braț (al cărui pumn) ține zdravăn o spadă scoasă din teacă, în vârful căreia se află înfipt un cap de german; deasupra scutului este pus un coif ostășesc închis 5), pe care îl acoperă diadema Principatului împodobită cum se cuvine cu pietre prețioase și perle mari; din vârful coifului panglici 6) sau lambrechini de diferite culori atârână în ambele laturi sau margini ale scutului pe care le înconjoară și împodobesc foarte frumos, așa precum (sunt) toate acestea înfățișate și pictate cu categorica claritate în capul sau începutul scrisorii noastre de mână dibace și arta pictorului, le dăm, dăruim și oferim cu bunăvoința și deliberare și prin certa noastră știință și generozitatea noastră Princiara, susnumitul ȘTEFAN STOIKA și tuturor moștenitorilor și urmașilor săi de ambele sexe, încuviințând și acordând ca aceștia să dețină și să poarte prescrisele arme sau însemne de nobilitate, după obiceiul celorlalți adevărați, cunoscuți și neîndoielnici nobili ai Principatului nostru al Transilvaniei și ai Părților ungurești anexate la aceasta, purtători ai acestor arme sau însemne de nobilitate, oriunde: în luptă, jocuri militare, turniruri, dueluri, lupte singulare și alte exerciții militare și nobiliare de orice fel; de asemenea (să le pună) pe sigiliu, steaguri, draperii, valuri, inele, scuturi, corturi, case, morminte, în genere orice lucruri (și) în orice expediții se vor ivi și vrem să fie numiți și recunoscuți cu titlul de adevărată, sinceră și perfectă nobilitate, de către toți oamenii care se vor afla, de orice stare, treaptă, condițiune, slujbă, demnitate, preeminentă 7), și funcție; să poată a se folosi, a avea parte și a se bucura în veci de toate și de fiecare în parte din cinstirile, favorurile, privilegiile, înlesnirile, liberalitățile, imunitățile și prerogativele de care se folosesc, au parte și se bucură ceilalți adevărați, recunoscuți și neîndoielnici nobili, oricum ar fi, de drept și după vechiul obicei, în așa chip că, atât el cât și urmașii săi să trebuiască 8) a sluji în (trupele) ecvestre din cetatea noastră a Făgărașului și același Domnii, cât mai bine echipați cu arme și vesminte și instruiți, în care

scop al aducerii aminte cu fermitate perpetuă, am socotit binevoitor că se cuvine a da și acorda prezenta noastră scrisoare, puternic întărită cu sigiliul nostru atârnat și autentic, pomenitului ȘTEFAN STOIKA și tuturor moștenitorilor și urmașilor săi de ambele sexe.

Data în cetatea noastră ALBA IULIA, în ziua de 13(9) a lunii februarie, în anul Domnului una mie șase sute patruzeci și nouă.

GHEORGHE RAKOCZY (cu mâna proprie)

- Toate adăugirile autorului sunt închise în paranteze ovale și subliniate cu o linie. Adăugirile au scopul de a face textul mai ușor înțeles;
- În textul latin regnum. Autorul folosește termenul principat, ceea ce era în realitate Transilvania în 1649;
- Diplomă, scrisoare princiară etc.;
- Dupa înțelesul heraldic, cu talpa în jos;
- Cu viziera închi să;
- Sau fisii, rupturi, zdrențe ce închipuiesc îmbrăcămintea coifului ruptă în timpul luptei;
- Supremație absolută (vezi Mic dicționar enciclopedic, Buc, 1978, p.769);
- Adică să înțeleagă că trebuie a sluji . . . ;
- Locul fiind ros în document înainte de cifra 3, ar putea fi și 23.;
- Textul în limba latină a fost restabilit și traducerea efectuată de către prof. Univ. dr. Dan Slusanschi căruia îi mulțumim pe această cale.

